

**Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський університет
економіки і менеджменту**

**НАУКА-2010:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Том II

Тези виступів та доповідей учасників
Всеукраїнської науково-практичної конференції

**Черкаси
22-23 квітня 2010 р.**

**Черкаси
2010**

ББК 72

НЗ4

Головний редактор:

Казарінова Наталія Леонідівна – ректор Східноєвропейського університету економіки і менеджменту, к.т.н., професор

Редакційна колегія:

Аблязов Денис Едуардович – віце-президент Східноєвропейського університету економіки і менеджменту, к.ю.н.

Шульга Ірина Петрівна – проректор з науково-дослідної роботи університету, к.е.н., доцент

Ус Михайло Федорович – директор Інституту інноваційних технологій в освіті, д.т.н., професор

Робоча група:

Дмитрук Б.П. – проректор, начальник департаменту по роботі з аспірантськими та магістерськими програмами, к.е.н., професор

Гриньов А.В. – завідувач кафедри економіки підприємства, академік, д.е.н., професор.

Васенко В.К. – завідувач кафедри фінансів і кредиту, д.е.н., професор, Академік інженерної академії України.

Бужин О.А. – завідувач кафедри маркетингу, д.е.н., доцент.

Задорожній І.С. – професор кафедри менеджменту організації, д.т.н., професор

Савченко А.М. – завідувач кафедри менеджменту економіки та підприємництва в галузі охорони здоров'я, д.ф.н., професор.

Ємельянов В.П. – завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін, д.ю.н., професор.

Лімборський І.В. – завідувач кафедри теорії та практики перекладу та компаративістики, д.ф.н., професор.

Плахотнікова М.В. – завідувач кафедри економічної теорії, к.е.н., доцент.

Ус Г.О. – директор інституту економіки, к.т.н., доцент кафедри економіки підприємства

Чудасва І.Б. – директор інституту менеджменту, завідувач кафедри менеджменту, к.т.н., доцент.

Десятников І.В. – завідувач кафедри менеджменту туризму, готельного і ресторанного бізнесу, к.і.н.

Леонтьєв А.О. – завідувач кафедри менеджменту ландшафтного дизайну, к.ф.-м.н.

Гордюз М.О. – завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін, к.ю.н., доцент

Захарова І.В. – завідувач кафедри документознавства та інформаційних технологій, к.і.н., доцент

Наука - 2010: проблеми та перспективи розвитку : тези виступів та доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, Черкаси, 22-23 квітня 2010 р. : у 2 т. – Черкаси : СУЕМ, 2010. – 180 с. – [Укр., рос., англ. мови].

Матеріали конференції висвітлюють теоретичні та прикладні питання наукової діяльності. Рекомендується для ознайомлення студентам, аспірантам, викладачам, науковцям, а також фахівцям-практикам усіх галузей народного господарства.

Материалы конференции освещают теоретические и практические вопросы научной деятельности. Рекомендуется для ознакомления студентам, аспирантам, преподавателям, а также специалистам-практикам всех отраслей народного хозяйства.

Відповідальний за випуск – Шульга І.П.

Технічний секретар оргкомітету Анічіна Н.Г.

ББК 72

Н 34

ISBN 978-966-7812-30-0

© Колектив авторів, 2010

© Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

Тези доповідей професорсько-викладацького складу

Секція 1. Документаційне та інформаційне забезпечення діяльності суб'єктів господарювання

<i>Віршовкіна Н. М.</i> Нормативно-методична база документаційного забезпечення управління.....	6
<i>Захарова І. В.</i> Зміст інформаційної компетентності випускника ВНЗ.....	7
<i>Наконечная О.А.</i> Практический тренинг как основа формирования системы знаний, умений и навыков при изучении программного продукта "1с: предприятие".	9
<i>Ус М. Ф., Рибачук Л.С.</i> Засоби інтернет-реклами для підприємств.....	10
<i>Сердюкова Т. В.</i> Комп'ютерний жаргон, сленг як нова субкультура.....	12

Секція 2. Економічна діяльність суб'єктів господарювання

<i>Аблязова О.М.</i> Обґрунтування необхідності будівництва оптового продовольчого ринку в м. Черкаси.	14
<i>Андрешко Н.В.</i> Проблеми функціонування переробної галузі споживчої кооперації України в період економічної кризи.	15
<i>Бужин О. А.</i> Собівартість транспортних перевезень у тваринництві з урахуванням часового показника.	16
<i>Глінкіна Д.В.</i> Теоретичні та методологічні засади розвитку регіонального агропромислового виробництва.	18
<i>Горідько С. В.</i> Сучасний стан аграрного сектору та необхідність інноваційних змін.....	19
<i>Данилова Н.А., Бойко Я.В.</i> Заселение южной Украины. Расселение русского и украинского этносов в регионе (конец XVIII начало XXI вв.)	19
<i>Кашуба О. М.</i> Становлення принципів неперервної освіти у забезпеченні регіонального людського розвитку і зайнятості населення.	21
<i>Крутько В.О.</i> Екологічні та ресурсні умови розвитку економіки.....	23
<i>Непомняща Т.С.</i> Організаційно-економічний механізм регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України.....	24
<i>Шара Є.А.</i> Інвестиційно-інноваційні можливості машинобудівних підприємств Черкаської області.	26
<i>Шульга І.П.</i> Методи поглинання акціонерного товариства.	27

Секція 3. Бухгалтерський облік, аудит та аналіз господарської діяльності

<i>Левандовська А. В.</i> Звіт про рух грошових коштів як інструмент управління грошовими потоками підприємства	30
<i>Рябчун О.М.</i> Розбіжності валюти платежу й валюти ціни контракту при здійсненні експортних операцій та особливості їх бухгалтерського обліку.....	31

Секція 4. Фінансовий менеджмент та оподаткування діяльності підприємств

<i>Безпарточний М. Г., Кібенко М.Г.</i> Роль фінансової системи у забезпеченні перемоги радянського союзу у великій вітчизняній війні.	33
<i>Гордієнко О.С.</i> Проблеми і перспективи розвитку добровільного медичного страхування в Україні	35
<i>Дмитрук Б.П.</i> Післякризові орієнтири України.	37
<i>Єфімчук В.М.</i> Узагальнення методичних підходів до оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств.	39
<i>Зачосова Н. В.</i> Доцільність врахування показника рівня економічної безпеки компаній з управління активами при розробці методики їх рейтингування.	40
<i>Карбівничий І.В.</i> Ефективне корпоративне управління як основа успішної кредитної політики банку.	42
<i>Коміренко В.І., Коміренко О.В.</i> Наслідки членства України в СОТ через призму глобальної фінансової кризи.....	43
<i>Светлова Н. М., Волкова В.Л.</i> Критерії оцінювання ризиків інвестиційних проєктів.....	46
<i>Слобода Л. Я.</i> Вплив монетарної та регуляторної політики національного банку України на функціонування банківського капіталу.....	49
<i>Хотькіна О.Р.</i> Статистичні методи оцінювання кредитних ризиків банківських установ.....	51
<i>Шульга В.І.</i> Становлення пенсійного забезпечення в Україні.	52

Секція 5. Цивільно-правові відносини суб'єктів господарювання

<i>Аванесян Г. М.</i> Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт правового регулювання.	55
<i>Глушков В.О., Бортницька Л.В.</i> Визначення концептуальних підходів щодо судової реформи в Україні.....	56
<i>Голоскоп Е.А.</i> Позовна давність в цивільному праві: правова характеристика.	58
<i>Гук Б.М.</i> Становлення та розвиток інституту виконавчого провадження в незалежній Україні.....	60
<i>Калян О. С.</i> Права регламентація здійснення цивільного процесуального представництва прокурором.	61
<i>Кириченко А. А., Полищук С.М.</i> Задачи, объекты и классификация юридических наук.....	62
<i>Козій Л.В.</i> Порівняльний аналіз у сфері забезпечення прав працівників: історико-правовий аналіз.....	64
<i>Маринич Л.В.</i> Порядок переміщення через митний кордон об'єктів інтелектуальної власності.	67
<i>Сидоренко Л.О.</i> Судове почеркознавство та графологія: спільне та відмінне.	68
<i>Товстомят Л.М.</i> Правовий статус громадян у сфері виконавчої влади.....	71
<i>Тунтула А.С.</i> Уточнение сущности, терминологии и перечня способов получения и формы представления доказательств.....	72

Секція 6. Кримінальне право та кримінологія

<i>Балабко В. В.</i> Окремі аспекти визначення поняття лікарської помилки та її відмежування від злочинної необережності.	75
<i>Батиргареева В. С.</i> Щодо співвідношення соціальної адаптації й ресоціалізації осіб, звільнених із місць позбавлення або обмеження волі.	76
<i>Богатирьов І. Г.</i> Рейдерство як суспільно небезпечне діяння.	78
<i>Глушков В. О.</i> Про створення системи антитерористичної безпеки у чорноморському регіоні.	79
<i>Гордуз М. О.</i> Проблеми кримінальної політики у сфері боротьби з незакінченими злочинами.	83
<i>Ємельянов В. П.</i> Поняття та види терористичних злочинів.	84
<i>Задояний М. Т.</i> Мотив злочину: поняття і його соціальний захист.	86
<i>Кириченко С. А.</i> Сущность антикриминальных доказательств и их личностных и вещественных источников.	90
<i>Коваленко В. Ф.</i> Соціально-правові наслідки декриміналізації злочинних діянь, передбачених ст.ст. 185, 190, 191 кк України.	92
<i>Ланцедова Ю. О.</i> Сутність та послідовність роботи з особистісними і речовими джерелами антикримінальних відомостей.	94
<i>Литвинова О. Г.</i> Інститут банкрутства в Україні: проблеми та перспективи розвитку.	96
<i>Марисюк К. Б.</i> До питання про вплив великої яси Чингізхана на систему майнових покарань на українських землях.	97
<i>Медицький І. Б.</i> Фундаментальні начала міжнародного кримінального права.	98
<i>Мошняга Л. В.</i> Склади злочинів, що посягають на конституційні основи національної безпеки України: поняття та шляхи вдосконалення.	100
<i>Полищук С. М.</i> Соотношение понятий «огнестрельное» и «механическое оружие».	102
<i>Світличний О. О.</i> Міжнародно-правові аспекти боротьби із розбещенням неповнолітніх.	104
<i>Сидоренко Л. О.</i> Біометрична ідентифікація людини: види, надійність, відмінність від криміналістичної ідентифікації.	106
<i>Ткач Ю. Д.</i> Понятие и система криминалистики и ординистики.	108
<i>Хряпінський П. В.</i> Правові чинники, що зумовлюють спеціальне звільнення від кримінальної відповідальності.	110

Секція 7. Актуальні проблеми перекладу

<i>Баранік М. П.</i> Актуальні проблеми сучасного перекладознавства.	112
<i>Бобир Ж. М.</i> Самостійної навчальної діяльності студентів ВНЗ.	113
<i>Бушкова В. В.</i> Translatability of slang zoonyms.	115
<i>Весельська О. Л.</i> Використання інтернет-ресурсів у процесі вивчення іноземних мов у ВНЗ.	116
<i>Воропай О. М.</i> Комунікативна ситуація вибачення та її складові.	117
<i>Гречуха Л. О.</i> Художній переклад як особливий вид творчості: загальні засади.	118
<i>Зражевська Л. К.</i> Translation courses and their varieties.	119
<i>Іванова І. В.</i> Моделювання змісту підручника з іноземної мови на засадах культурологічного підходу.	120
<i>Іванова Г. С.</i> Система вправ для формування соціокультурної компетенції у майбутніх перекладачів з німецької мови як другої іноземної.	121
<i>Кібкало С. В.</i> Варіантні перетворення фразеологічних одиниць.	123
<i>Кикоть В. М.</i> Звукосимволіка, підтекст та переклад.	124
<i>Коваленко Ю. В.</i> Ефективність впровадження елементів рольової гри в процес викладання іноземних мов за професійним спрямуванням у ВНЗ.	125
<i>Кривонос Я. В.</i> Лінгвосоціокультурні детермінанти адекватності сучасного українського кіно перекладу.	127
<i>Курпас Т. І.</i> Формування англомовної професійно спрямованої компетенції в говорінні у студентів спеціальності «менеджмент організацій».	128
<i>Лімборський І. В.</i> Національні моделі «свого» і «чужого» при перекладі художнього твору.	129
<i>Луценко Г. М.</i> Системно-функціональні особливості англійських прислів'їв.	131
<i>Микрюков А. А.</i> Методика дешифровки и перевод различных типов сокращений в научно-технической литературе.	132
<i>Піддубний А. С.</i> Субстандарні антропоніми в англійській та німецькій мовах: проблеми перекладу.	133
<i>Потапенко Л. В.</i> Літературознавча теорія національної ідентичності в постколоніальному дискурсі.	135
<i>Рагузіна Л. Ю.</i> Особливості перекладу кіно/відео дискурсу.	136
<i>Сиборова О. Л.</i> Subtitling and dubbing different genres of the audio-visual texts.	137
<i>Сисоєва В. Ф.</i> Соціально-психологічні передумови формування лінгвосоціокультурної компетенції перекладача.	138
<i>Скворцова Є. І.</i> Колірна номінація в англійській мові.	139
<i>Снісаренко Я. С.</i> Структурна характеристика суспільно-політичної лексики української та англійської мов.	141
<i>Сушко З. М.</i> Роль самостійної роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови професійного спілкування.	142
<i>Трохименко Я. В.</i> Ситуація як втілення комунікативного підходу у процесі навчання іноземних мов у ВНЗ.	144
<i>Усенко С. М.</i> Актуальні проблеми перекладу реалій.	146

<i>Штепан Н.П.</i> Латинські запозичення в юридичній термінології української мови: парадигматичний і синтагматичний аспекти.	147
<i>Шульга С.О.</i> Проблема рецепції художнього твору.	148
Секція 8. Менеджмент в освіті та бізнесі	
<i>Васенко В.К.</i> Науково-технологічний розвиток України за умов глобальної конкуренції.....	150
<i>Кетко О. І., Чумак Н.М.</i> Проблеми ландшафтного дизайну: комп'ютерна графіка у вищій школі.	151
<i>Літинська В. А.</i> Основні завдання планування кар'єрного просування персоналу підприємства.....	152
<i>Ус Г. О., Ус М. Ф.</i> Управління декларативними знаннями в корпоративному середовищі університету.....	153
<i>Чудаєва І.Б.</i> Організаційні форми інтеграції науки і виробництва.	155
<i>Яворський О. М.</i> Культура лимона в декоративному садівництві. Агротехнологічні особливості вегетативного розмноження.	157
Секція 9. Туризм та готельно-ресторанна справа	
<i>Гадецька З. М., Костьян Н. Л.</i> Ресторанний бізнес: автоматизація як засіб збільшення прибутків.	159
<i>Desyatnikov I. V.</i> 2009 international tourism results and prospects for 2010 (according to unwto data).....	160
<i>Десятніков О.В.</i> Тенденції розвитку в'їзного туризму в Україні.....	161
<i>Півнюова Л. В.</i> Туристська термінологія: структурний аналіз.....	162
<i>Сушко Н.В.</i> Діяльність історико-культурних заповідників черкащини.	163
<i>Тетеря Л.М.</i> Проблеми розвитку сільського туризму в черкаському регіоні.....	165
Секція 10. Сучасні інформаційні технології в економічній та гуманітарній діяльності	
<i>Біла А. В.</i> Актуальність використання новітніх інфо-комунікаційних технологій.	167
<i>Гладка Л. І.</i> Реалізація методу аналізу ієрархій шляхом вбудованих функцій excel.	168
<i>Гладкая Л. И., Гадецкая З.М.</i> Объектно-реляционное моделирование баз данных в среде uml-ocl.	169
<i>Гук В. И.</i> Однопродуктовая модель управления запасами продовольственного магазина.....	170
<i>Леонтьев А.О.</i> Засади концепції комп'ютерної підготовки фахівців з напрямку «дизайн ландшафтів».	171
<i>Молодик Т. В., Жирякова І. А.</i> Використання сучасних технологій при вивченні дисципліни “інформаційні системи і технології в економіці”.	172
<i>Ус Г. О., Ус М. Ф., Костьян Н.Л.</i> Бізнес-процеси створення інформаційних ресурсів технологій дистанційної освіти в менеджменті університету.	174
<i>Ус М.Ф., Гадецкая З. М.</i> Современные технологии и модели организации обучения в дистанционном образовании.....	175
<i>Чмырь И. А., Жирякова И. А., Молодык Т. В.</i> Оптимизация времени тестирования учебных достижений.	177

Якщо карою за тяжкі злочини була смерть, то за менші – застосовувалися тілесні покарання або заслання до віддалених місць (до Сибіру). [5, с. 68] Власне, саме введення смертної кари, покарання батою, катування, чого не було в Руській Правді і майже не було в Псковській судній грамоті, можна вважати найбільш значимим результатом монгольського панування на Русі, і тим більше у сфері кримінального права. [6, с. 158]

Не зважаючи на явне домінування перерахованих вище покарань, особливо смертної кари, Велика Яса знає й покарання у виді штрафу. Так, наприклад, п. 27 Яси (за В. Рязановським – п. 28 [7, 14]) передбачав, що “від вбивства (кари за злочин) можна відкупитись пенею, заплативши за мусульманина сорок золотих монет (бариш), а за китайця розрахуватись одним ослом”. [1]

П. 29 Яси зазначав, що “той, хто знайде викраденого коня, зобов’язаний повернути його господареві з доданням десяти (за В. Рязановським – дев’яти [7, с. 15]) таких же коней...”. [1]

Іноді за конокрадство та вбивство на монгола накладався штраф (причому розмір штрафу диференціювався у залежності від правового статусу особи вбитого – за мусульманина більше, ніж за китайця). [3, с. 46]

Ще одним важливим питанням залишається те, наскільки на практиці було впроваджено Велику Ясу на українських землях. Більшість дослідників схилиються до думки про те, що на землях Південно-Східної Русі, де встановилося монголо-татарське іго, відбулися певні, а деколи й досить значні, внутрішні перетворення. В той же час, державний лад і право зазначених земель й надалі лишилися переважно традиційними. Більшість колишніх правових джерел тут зберегли своє значення аж до другої половини XIV століття. [3, с. 47]

Література:

1. Великая Яса. Приложение к главе VI. / Эренжен Хара-Даван. Чингисхан как полководец и его наследие. [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.kulichki.com/%7Eegumilev/HD/index.html
2. “Восемнадцать степных законов” – памятник монгольского права. [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/Mongol/18_stepnyh_zakonov/
3. Гавриленко О. Київська Русь: політико-правовий нарис / О. Гавриленко. – Харків: Університет внутрішніх справ, 1999.
4. Исаев И.А. История государства и права России: Учебник / И.А. Исаев. – М.: Юристъ, 2004. – 797 с.
5. Мухаметов Ф. “Яса” Чингисхана и ее роль в монгольской правовой системе / Ф. Мухаметов. // Вестник Челябинского государственного университета. Серия “Востоковедение, евразийство, геополитика”. – 2006. - №3 (76).
6. Рязановский В. К вопросу о влиянии монгольской культуры и монгольского права на русскую культуру и право / В. Рязановский. // Вопросы истории. – 1993. – №7.
7. Рязановский В. Монгольское право (преимущественно обычное). Исторический очерк / В. Рязановский. – Харбин: Типогр. Н. Чинарева, 1931. – 350 с.
8. Фазлаллах Рашид ад-Дин. Сборник летописей. Т.1. Кн. 1 / Фазлаллах Рашид ад-Дин. – М.-Л.: Издательство АН СССР, 1952. – 536 с.
9. Яса. [Електронний ресурс] // Режим доступу: ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D1%81%D0%B0

Медицький І. Б., к.ю.н., доцент
завідувач кафедри кримінального права та кримінології
Прикарпатського юридичного інституту
Львівського державного університету внутрішніх справ

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАЧАЛА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

В сучасних умовах одним із першочергових завдань, що стоять перед світовою спільнотою, є проблема боротьби з міжнародною злочинністю, яка за своїм характером давно набула глобального значення. Умови боротьби з міжнародними злочинами щодень ускладнюються зростанням числа їх тяжких проявів, масштабними наслідками руйнівного та дестабілізуючого значення, можливістю спричинення екологічних катастроф, тобто всім тим, що складає загрозу самому існуванню людства. Дана проблема вимагає, безперечно, спільних зусиль держав та їх постійного співробітництва, можна констатувати, що відбувається «інтернаціоналізація» заходів запобігання й припинення злочинності, розробка та узгодження яких піднімається до міжнародно-правового рівня. Міжнародно-правової регламентації потребують питання гармонізації кримінально-правової заборони, оптимізації

систем кримінального правосуддя, координації превентивних антикримінальних зусиль держав [1, с.1]. Безпосередньо ці та інші питання складають зміст системи міжнародного кримінального права – абсолютно нової галузі, яка має реальну перспективу свого подальшого еволюційного розвитку.

Як і будь-яка інша галузь, міжнародному кримінальному праву (надалі – МКП), притаманні як загальні, так і спеціальні принципи, що відіграють вирішальну роль у визначенні та здійсненні міжнародної кримінальної політики, так як саме вони визначають об'єм і зміст кримінального права, а також практику застосування кримінально-правових норм. Встановлюючи певні критерії належної поведінки держав в тій або іншій конкретній сфері міжнародних правовідносин, вони сприяють консолідації і, зрештою, виділенню МКП як самостійної системи права.

До фундаментальних принципів міжнародного права закономірно належать сім базових ідей, зафіксованих у Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН (1970 р.). Це наступні з них:

- **Принцип**, згідно якого держави утримуються у міжнародних відносинах від погрози силою чи її застосування, як проти територіальної недоторканості чи політичної незалежності певної держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним із цілями ООН. Співпраця держав у боротьбі з міжнародними злочинами може виконувати своє призначення за наявності неухильного дотримання вказаного вище принципу. Кожна держава зобов'язана утримуватися від загрози силою, актів репресалій, пов'язаних із застосуванням сили, насильницьких дій, що позбавляють народи свободи і незалежності, заохочення організації іррегулярних сил або озброєних банд, у тому числі найманців, для вторгнення на території інших держав, від організації, підбурювання, надання допомоги або участі в актах громадянської війни або терористичних актах у інших державах;

- **Принцип**, згідно якого держави вирішують свої міжнародні суперечки мирними засобами, таким чином, щоб не піддати загрози міжнародний мир і безпеку, справедливість. Дане положення діє як у сфері боротьби з міжнародними злочинами, так і в інших сферах міжнародної співпраці. Таким чином, міжнародні спори повинні вирішуватися на основі суверенної рівності держав, у суворій відповідності до принципу вільного вибору засобів мирного розв'язання суперечок;

- **Принцип** обов'язку суб'єктів міжнародного права не втручатися до справ, що належать до внутрішньої компетенції будь-якої держави. Безумовно, що боротьба із міжнародними злочинами відноситься до внутрішньої компетенції державного утворення, і у цьому відношенні вони самостійно визначають векторні напрямки співпраці. Чималою кількістю держав укладено угоди про надання правової допомоги, вони є підписантами багатосторонніх договорів, присвячених питанням боротьби з окремими видами міжнародних злочинів. В той же час, при всьому різноманітті форм, в яких розвивається боротьба з міжнародними злочинами, за наявності свого суверенітету, кожна держава самостійно визначає свій ступінь участі в зазначеному процесі;

- **Принцип** обов'язкової міждержавної співпраці на користь забезпечення міжнародного миру та безпеки, врегулювання міжнародних проблем економічного, соціального, культурного і гуманітарного характеру. В Декларації про принципи міжнародного права, які стосуються дружніх відносин й співпраці між державами, достатньо повно втілене загальне значення принципу міждержавної співпраці, його обумовленість політикою мирного співіснування. Декларація визначає основні напрямки такої співпраці, як підтримка міжнародного миру і безпеки, загальна пошана і дотримання прав людини та ліквідація всіх форм расової дискримінації, розвиток відносин у економічній, соціальній, культурній, технічній, торгівельній сферах;

- **Принцип** рівноправності та самовизначення народів. У відповідності до цієї ідеї всі народи мають право вільно, без будь-якого зовнішнього втручання, реалізовувати свій політичний статус та здійснювати економічний, соціальний та культурний розвиток. Зрозуміло, що іншим учасникам міжнародного діалогу кореспондує обов'язок поважати і не порушувати це право;

- **Принцип** суверенної рівності держав, який проголошує їх юридичну рівноправність. Кожна із держав користується правами, властивими повному суверенітетові, інші ж держави зобов'язані поважати правосуб'єктність, територіальну цілісність і політичну незалежність, самостійний вибір партнерських міжнародних зобов'язань;

- **Принцип** добросовісного виконання державами зобов'язань, прийнятих ними у відповідності до Статуту ООН, що сприяє, відповідно, забезпеченню міжнародного правопорядку, стабільності та ефективності міжнародних відносин. Міждержавна співпраця багато в чому обумовлена дотриманням державами норм міжнародного права, належним виконанням прийнятих на себе конкретних умов та пересторог. Акцентуючи свою увагу на даному принципі, необхідно відмітити, що він з'явився ще у давнину у формі звичаю «*раста sunt servanda*» («угоди повинні дотримуватися»), в сучасному міжнародному праві закріплений в договірній формі у Статуті ООН та у багатьох інших актах [3, с.52-61].

Література:

1. Зелінська Н.А. Міжнародно-правова концепція міжнародного злочину. Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. докт. юрид. наук. – К., 2007. – 34 с.
2. Панов В.П. Международное уголовное право. Учебное пособие. – М.: «Инфра-М», 1997. – 320 с.
3. Костенко Н.И. Международное уголовное право: современные теоретические проблемы. – М.: Издательство «Юрлитинформ», 2004. – 448 с.

*Мошняга Л.В., ст.викладач кафедри
теорії та історії держави і права СУЕМ*

СКЛАДИ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Склади злочинів проти конституційних основ національної безпеки України передбачаються у Розділі I Особливої частини Кримінального кодексу України, який має назву «Злочини проти основ національної безпеки України».

При розгляді злочинів проти основ національної безпеки України в літературі звичайно не виокремлюються злочини проти конституційних основ національної безпеки, проте прямо вказується на антиконституційний характер певних злочинів, ознаки яких передбачені у цьому розділі Особливої частини КК.

Зокрема у підручниках, підготовлених вченими Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого при характеристиці складу злочину, передбаченого ст.109 КК, яка встановлює відповідальність за дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади, прямо вказується, що «правовою підставою криміналізації цих діянь є ч.2 ст.5 Конституції України, відповідно до якої право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і ніхто не може узурпувати державну владу» [1,с.19;2,с.20], при характеристиці складу злочину, передбаченого ст.110 КК, яка встановлює відповідальність за посягання на територіальну цілісність і недоторканість України, вказується на те, що «ч.3 ст.2 Конституції України проголошує, що територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою» [1,с.21;2,с.22], а при характеристиці складу злочину, передбаченого ст.112 КК, яка встановлює відповідальність за посягання на життя державного чи громадського діяча, зазначається, що, «безпосереднім об'єктом цього злочину є відносини, які забезпечують нормальну діяльність усіх гілок державної влади (законодавчої, виконавчої, судової), а також політичних партій [1,с.24; 2,с.25-26].

При розгляді питань кримінальної відповідальності за посягання на життя державного чи громадського діяча О.С.Сотула пише: «Антиконституційні прояви являють загрозу демократичному розвитку України, її внутрішній безпеці, основам політичної системи України. Ситуація, що склалася, говорить про нагальну потребу у детальному дослідженні складу посягання на життя державного чи громадського діяча...» [3,с.1]. Про те ж саме вказує також І.В.Діордіца при розгляді питань кримінально-правової відповідальності за дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади, підкреслюючи явно антиконституційний характер таких дій [4,с.1]. Це дозволяє виокремити серед злочинів проти основ національної безпеки України таку